

Ksebina 4. številke:

A. M. Sarajevo:	Ponoči v kupeju	59.
Joško Krošelj:	Milena, bodlomek	60.
Leopold Stanek:	Prva pesem	62.
Mlakerjev Pina:	Narodna	62.
~ " ~	: Mladost	63.
Hudinjški:	Studentovske bolesti.	63.
~ " ~	Utrinek	69.
Franco Borškov:	Porodila nas je	70.
N. H. Pelje:	Italijanski motiv	71.
Joško Krošelj:	Dobri ljudje	71.
Edward Kocbek:	Slomskov	75.

Pregledi:

Jan Bogumil Šedivj: Mir ljudem na zemlji! -
- t. : O naši pesmi.

Literarni list "Strašni ognji" izdaja kat.
dijastvo v Mariboru.

Šiska ga litografija in kamenotiskarna Leo
Stanič, Maribor, Splavarska ul. 8. (Vojašniška ul. 10.).

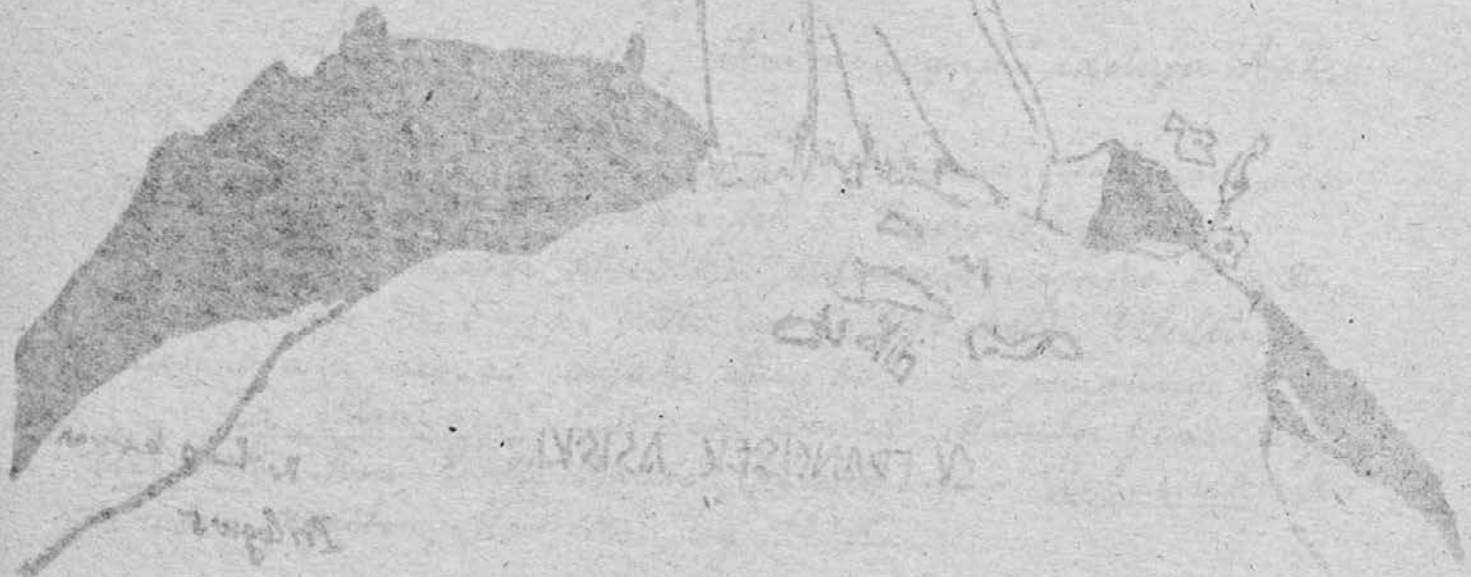
Posamezna številka stane za dijake Din. 3.-,
za vse druge Din. 5.- (po pošti vsi Din. 0.50 več). Celoletna
naročnina znaša za dijake Din. 25.-, za vse druge Din. 40.-

Za "Strašnje": Edward Kocbek, Maribor, Glavnih trg 7.
Urednik: Tono Kros, Maribor, Korošičeva 12. - Upravnik: M.
Uraber, Maribor, Slomškov trg 18./I.

SV. FRANKISEK ASISKI

R. Leskova
Priloga 5.

V. L. ...

...

»GENIEß ICH JETZT DEN
HÖCHSTEN
ABENDBLICK«

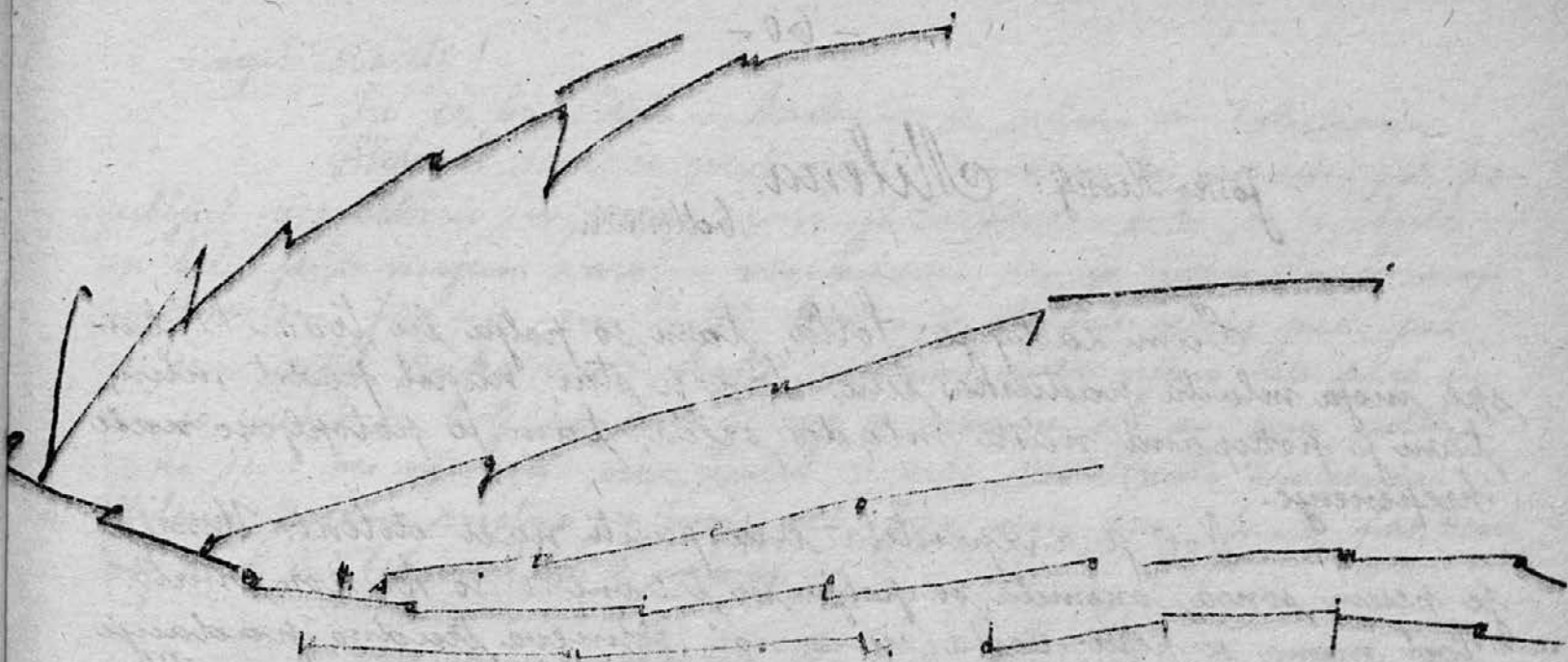
(GOETHE : > FAUST <)

Beilage 4-

WENN ICH JETZ DEN
HÖCHSTEN
WÄRMERLICH
(GUTHE - TWIST)

A. M. Lavrenko: Ponoči v kupcu.

Norda je luč, norda tema v tem prostoru
in te med nama je gluha beseda.
Tvoje oči, čudni otrok, so tihe in sijajne;
Kaj tam globoko je v tvojem glasu:
"Tujec si!" - Kikom te se vidli nikoli; in,
ko izstopiš, kdaj prideva skupaj?
Kaj me iščiš, kaj mi pomijaš svojo
mlačnost, mladenič? Ne poznaš me;
Kaj me hočeš voditi in peljati na
kavno pot? Sam pojdem, sam, kamor bo:
moja bo cesta in tvoj in pesem, da se potem,
ko odideš, ne izgubim brez tvoje roke. -
Tujec si in kaj me iščiš!"
Ludne so, otrok, oči in sijajne.
Sijajne.

Joško Krošelj: Milena. Ballade.

Tam zadaj je Sotla, tam so polja in travniki, tam spe moja mlada pastirska leta. Tam je star, napol podet mlin, tam je pokopana naša mlada srca, tam je potopljeno naše hrepenenje.

Noč je razprostola črne peruti nad dolino. Umrla je pesem sonca, onemla so polja in travniki so kakor smeti. Pod nama se peni voda in v noč odmeva trudno padanje. Sediva na jexu in roge nama umiva hladna voda. Po nebu se gmadajo temni oblaki in mesec meče svetlobo na hrovaško stran.

Milena, najino hrepenenje, najina vera, najina sonca, zdrava mladost. Na nebu ni zvezd in zadrž je najino slavo. Vem, kam gre moja pot. Ko se me oklenejo tvoje razkrepnde roke, vem, kam gre moja pot in ko berem v tvojih očeh vse to, kar si mi zamolčala, ni malodušno moje srce in ko se sklanjaj nad moje prsi in praviš: kamorkoli, je moja moč kakor jeklo in moja pesem kakor bron.

Milena, mir moje molitve, iskanje mojih mladih let, kako močna je tvoja vera? Kako globoko je tvoje pričakovanje?

Ničesar ne odgovoriš, samo tesneje se me oklepaš in vem, da boš samo moja.

Milena, se nič ne bojiš moje mladosti, moje vroči strasti? Ljubim te, se nikogaa nisem tako ljubil in se nobeni ženi nisem praxodel svoje mladosti. In je bi te objel ves vroč in razkrepnel in tako življenja željan in bi te prosil, prosil, ja vsega nea prosil -

Milena, se nič ne bojiš moje vroči, brezmejne strasti?

Andri, se nikdar nisi tako govoril, in sravn me je misliti ne, nikdar ne bi ti tako govoril, nikdar Andri. Vem, čutim, da me ljubiš, da tepiš radi mene, a tega mi ne bi storil, ker si dober, dober z menoj, ne, ti bi mi tega

ne mogel storiti!

In če bi storil - Andrei - se verjem v tolnum -
Sklonil sem se nad njena vroča usta in sem jih po-
ljubljal ves blažen in srečen in moje hrepence počke so jo objele
in bila je v mojem naročju vsa odana in je verovala v moje
fantovstvo. Jax pa sem čutil, kako so dehtele njene prsi, jax
pa sem čutil, kako vroče, kako nemirne so te njene bele prsi in
sem jo ljubil še bolj in sem ji zrl v modre oči in sem čutil,
kako sem ves njen in sem čutil v sebi vso lepoto življenja.
Milena, solzne, motne so tvoje oči. Jax sem tvoj fant, jax bom
tvoj moč in tsi molila z mano -

Marija, ti čista, ti sveta,
ti mogočna zaščitnica vseh ubogih, tepecih,
ti varuhinja sveta ljubezni,
daj nama dovolj moči,
da streva to nemoč v sebi,
ki naju ranja
in je najino vroče trpljenje.
Marija, kraljica lepe ljubezni,
pokani, pokani
ljubezni najini čisti
pot
v deželo Kanaan.

Milena je vsa lepa in bela in čista. Moja največja,
najčistejša sreča je, če ji lahko razpletam dolge mehke lase. Ona je
tako dobra in pravi, da sem otrok. In je vsa vesela in njen smeh
je kakor čisto zlato. Stoji na mostu in pravi, da se bo vrgla v
prepad, da se bo prepicala o globini moje ljubezni.

Naj le skoči Milena, le skoči in koj bom skočil za
teboj in te bom rešil in bom še bolj ves tvoj.

Na nebu ni zvezd in noč, globoka noč vse naokoli.
Milena me prosi, naj ji odprnem coln. In ko je odprlata od be-
ga, se mi smeje in me draži: Andrei, pridi, pridi k meni!

Kako - Milena, ko pa plavati ne zmore -
In ix colna smeh, ves zdrao in življenja in razposajenosti poln.
Ej - ti si pa res fant -

Leopold Stanek: Piva pesem.

Niško sklanjajo se nebo na zemljo,
topel dih jo mehko boja -
mehko poletavajo puzavčke,
strah se v noč ovija.

Poletavajo snovi in ke, piha, padajo,
skrivajo se v mladih prazni
sveto dihaajo v ožjenih vezi,
vsa blagost je daljins dajajo.

Deklica je šla v belo hruje.
Njo neba, lihi pozle dalje
v spcu strah in ule selje:
prve poletavajo snovi in ke.

Aj, Inegulčica, si mlada! -
Niše sklanjajo se nebo in hruje,
deklita je natrals. bele cvetke,
vse v blest so prve puzavčke.

Matkejevo Pivo: Narodna.

Kadar je dan, dan, takrat je lepo -
polja in travniki v soncu so,
deklita ajdo Franjejo,
fantje pesem pojejo,
veselo in zalostno -

Kadar pa dei gre,
puste so stene
in prazno puce.

Mahejev Pino: *Madost.*

Hočeno v svet,
v ta črni svet.

Hočim step brez mej,
hočim morja brez mej,

hočim pragozdov,
hočeno življenja vseh svetov.

Hočeno vedeti, kaj je točka v osemirju.

Hurlingski: *Studentovske bolesti.*

(ALBIN PODJAVORŠEK)

Predigra. Strahovi.

1. Ta oče je človek, ki ne ljubi svojih otrok. Dal jim je življenja in rasti, dal jim je groze in kuka in v zadnjih mislih, ki se še niso bile podile, je v hitrem spoznanju spoznal veliki vprašaj, ki je varastel v stavek: Zakaj jih imam te proklete, ki mi delajo skrb in prokletstvo, čemu sem jim dal javno? ---

2. - Kaj hočeš, česa čeliš? jo vprašujem. Karkoli se k meni, njene ustnice se dotikajo mojih uses in tiko odgovarja: - pojdi z menoj, bova zapila noč, prodala potobdo, marla sladkosti ljubecni ---

3. - Jaz sem poet, ki mi dokončaj svojih del. Sam iščem dopolnil, iščem občinstva. In vse skrivnosti, ki sem jih bil zapisal v dušo, katero sem vblezal v kamen nolačnosti, so ostale sence, živijo kakor trepetajoče luči, umirajo z plikom jesenskega padanja. Poslušaj samo ono terno nekdajnosti, ki se jo dušilo slobodno, ki so spoznali ob pravem spoznanju enobitnost in...

4. Začutim tretji zmehali smeh in tretji prepirljivi odgovor enega samega:

- Nizek si in podel in nikdo te ne bo zaenal.
Razčleni svoje poslednje dejanje in pljuni! Ta pljuntek bo črn in krvav; toda stupa ne bo v njem.
V tebi ostane do zadnjega!

Prediga: I. Leste.

Korakam mimo zagrnjenega okna in poslušam tajinstveno večerno molitev otrokovo. Mati trajno žalostna in radostna šepce ob ljubljencu svoje notranjosti tisto veliko misel, ki povečuje in povečuje svetove ter pokriva mase tihih, žalostnih in pokopanih. Morda je vse to en sam trenutek. Žalostni zvoki drvi v bledeljo, v silnih visocinah tonejo in padajo, stvarjajo smeri in nova stremjenja pomladi, ugonabljajo hudo in propalo in se nazadnje vračajo k sojenju javnu. - Pesem, ki miči prca prodanih in zapeljanih.

Otrokova molitev je struna kopruce duše in silnega hotenja, v katero se ne more uivati bledanja misel. To je planjava, kd se jo posejali s trdim kamenjem in se zato bliči v višiem poldanskem soncu; jasna trata, na katero je pala rosa in jo obsevajo jutrnje žarki vha-jajoče pomladno zarje. - Kdo ni občutil krepenenja po prvem detinstvu, kdo ga ni spoznal v svoji žalostni pomladi? Kdo se ni spomnil v hipu daljnega klica nekdanjosti?!
Otrokova molitev je tožba, ki zveni v večerni mrak in se nekam izgublja, kjer ni javora bolesti in topljenja, želja, ki je nezasitna in nevidna očem ter javnu obrata; seme brez oploditve, ki vendar raste kakor gordni bor ter se povečuje.

Koga ni izpobnila prošnja sklenjenih rok nekdanjega detinstva, kdo ni občutil sladkosti čuostva ob tej lepi, brezrazni pesmi? - In vse je sklenjeno, kakor v spoznanju, ki pričakuje nečesa velikega, krepostnega in žalostnega. Te oklepajoče, male, blede roke so javra duše, ki

sunja, pa se ne zaveda lepih trenutkov.

Ti, majka: ali ljubiš svojo zavrieno bolest? Klečiš ob njem, ponaoljša njegove besede, ga učiš in sklepaš ob pde-
cem molku svoji poti, molčiš in govoriš o onem trpljenju -
ali čutiš njegovo veliko misel, ki mu jo podajaš? Pa je men-
da pravo srce tvoje jeseni. Vsa ljubav, vsa čustva in grenkosti
zapite čaše, vse bolečine nosečnosti, cel tvoj izraz oči - vse je e-
na sama velika materina solza. Ali je zasajen v svojem prcu
kamen?

Vgla si seme - in tvoje meso ga je sprejelo v se-
ter mu dalo rast; vglala si dušo - in tvoja mladost jo je o-
hranila čisto in nedotakano; vglala si kamen, pa se je spremenil
v zemljo črnico, ki ustvarja življenje in oplodjenje. Kdo ne
pozna matere, kdo ne pozna njene ljubezni, komu je u-
mrla v mislih in hrepenenju? Si vedno doni spev, ki
ni umrl. Samo tih je kakor odpali hrastov list, gori brez
plamena ter se ugonablja. Za hipec je šlo mimo poletje, ves
svet je onemel, na tediho vas je pal netopir ter zakubilil
z ogromnimi črnimi krili.

Mnogi hodijo mimo, privzigajo na grobovih pe-
ce, slišijo večerno molitev, a je ne čutijo in dvoje naprej,
kakor da bi bili meliči in pokopanci. Jaz pa sem ustavit
korak, poslušal tiho šepetanje in nemirne klice pomladi,
življal sem se v majkino bolest - in razumel trpljenje
trenutnega veulja. - Tisto davno neznanu ženo si poljubil
in objel kakor onemelo devojko, ki trudna spi in je
pozabila na večerno mo tihe molitve - Moje srce jo sluti v
daljni dalji, umirajoče.

Človek sem, ki pokopava mladost in nekdanjo ve-
po v upanje. Tati sem, ker kradem sovastvo bližnjega in od
mnogih prokletov razuzdanost. Tako rad bi imel eno lepo
zvezdnato noč, tako hrepenim po njej! Drugim se s propa-
limi ljudmi, ker jih ljubim in zavidevam, ker me pohujšujejo,
da sem prodal svojo dušo za korareč iganje, da sem se
opijanil in parjalil. Drug drugega sovražimo, drug druge-
ga se ogiblamo in se ugonabljam; toda med nami ni
zidu ločitve, ni dveh poti, ni spoznanja o bridkosti in

čalostnem klicu temnoti. Ljudem sem med nje, oni so
da bi kdaj kdo vabil in klical in plačil. Tako lepo se
je zdelo njih življenje: ko ponašujejo, ponašujejo drugod ter njo-
nabljajo svoja borna, nerazvita telesa, svojo borna samozhitnost.
Pročal sem sebe, dušo in vse pokopal, v čimer sem sanjal v
svojem detinstvu in zadovoljstvu.

Hitim dalje in nosim s seboj butaro, kesa in trplje-
nja. Ali bi stopil tja, se paskaral, japovedal? - Šla je tista ve-
ra, izgubila se je v pohoženem prahu, ker me je bila spremila
nekoli na prvo paskotje. Dve cesti sta bili: gladka, pascina,
vabeča, paskojena, gicava, okna. Vsi, ki so krenili na ono paska-
vo, so se pogubili! Jax pa sem zašel na prvo, ker je njejalala
očesu in koraku, ker je vodila brez stremjenja vedno dalje in
dalje. Mlad sem bil takrat, mlad kakor dete, - vse moje miš-
ljenje pa je bilo starčevsko: Zakaj bi krenil na steno, ki je težka
in neprehodna? In psi predniki so hodilo po lepi poti, se ni-
so pogubljali, niso zašli v močvirja in v podo, in so vrastli
kakor velikani. Čital sem v njihovih očeh ono lepo življenje, ki je
njejalo njihovi pohoti in črni zlobi, njihovenemu nerazvitnemu
pohajenju živovanja. Vse so potepali, kar jim je ostalo je prejšnjih
tomutkov prelestnega klica svečane detinske, brezimenske svobo-
de.

Za prvo hišo je druga. Velik temen zid, ki mol-
či in are v strasno zverdnato noč kakor smrt, v njegovi notra-
njosti pa kolnejo in se pretepajo ljudje. Zdi se mi, da jih po-
znam. On je delavec, črn, zakajen mož iz fabrike, v svojem be-
su, ki ga večkrat napada, zmorel in bedast. Vsak popoldan
po četrti uri popiva in zapravlja v fabriški hišni denar in
pamet, mornar in bje, zvečer pa se primaje kakor plesavec, do-
mor, obstane pri kuhinjskih vratih, se nasloni na podboje, nes-
ti s pijanim obrazom in pijanskimi očmi svojo deca: osem
otrok, žena, suha in grda; vsa hinavska žalost zdruжена z jezo, pla-
ne kakor val krvi njegovi notranjosti in v hipu, ko oni mislijo,
da jih bo starec zopet klet in pretepal, se pskrizejo po kuhinji
in stanovanju. Tedaj zmore in bje žena, ki je vlačuga njegove
jeze in strasti.

Ima prav: njegovo neumljeno prce je kamen, ki

pada s prostim padom enakomerno pospeševamo k mesu, ki mu je bilo zanosilo. Sliši se vrste, strušno stokanje, jok in tožbe, prosi je in kletve, greh. In mož udarja s pestmi v katerih je usidrana delavska moč, na glavo in pleca, uboga žena se grudi pod moževim pritiskom, nakadnje se mu umakne v kot in zbeži skozi odprta vrata. - On pa se spravlja nad stroke, ki čakajo skriti pod mizo, okrog peči in pod posteljo očetovih udarcev, tulijo v gluho noč kakor mladi volkovi in padajo. Ona - volkulja zbeži na dvorišče okrog sebe svoje pobegle mlade.

Ja pa hladnokrvno gledam, kako kujejo čez ploščo k poselnim hišam, da si poiščejo zavetja za eno ali dve noči. Preživam jih, te pobegle nesrečne norce, ki se boje zavisti in psovkega praxina. - Ta oče je človek, ki ne ljubi svojih strok. Dal jim je življenje in past, dal jim je groze in kruha, in v zadnjih mislih, ki se je nisr bile rodile, je v bridkem spominanju zagledal veliki vprašaj, ki je vrasel v stavek: Zakaj jih imam, te proklete, ki mi delajo skrb in prokletstvo, čemu sem jim dal izvor?

Njegova kretanja je prava kakor po praxu njegove misli in teško besede. Vsa gretnost vodi zloba in praxir do najljubših. Vsa zloba vodi samo hotenje, ki je izvor blaženosti. Čvančjen, pijan mož čepi tam za mizo, slab in bolan, brez družine in družinskega ognja, ne govori in ne govori, nego samo misli v bekdavost, kakor da bi ne doživel teden za tednom velike, a vendar male dogodke. - Stojim ob nezavitem oknu ter ga opazujem. Bled je in pijan, in od drugega dela, ki ga ni dovolj in ga tudi nikdar ne bom. Lahko se mu izgaja. Vstane od mize, ugasne luč in stopa skozi vrata. Stojim ob plotu ter ga gledam. Vstopi na dvorišče, opaki mojo temno senco ter se mi približuje. Vem, da misli, da je ta temna postava, ki stoji oddaljena od okna, njegova žena. Ne motim se. Stopi k meni; ker je pijan, je kratkoviden in zaključil:

- Si ti, prokleta vlačuga!? Bil sem nekdo njegov sodelavec v tovarni. Onem se k njemu in tedaj spozna svojo smoto. - A ti si! Zmislil sem se. Molčim. Tedaj nadaljuje: - Da bi je ne bilo, te kudičevce in proklete strok. Vse povražim, bolj kakor si ti misliš! - Pa zakaj! mu odornem. - Ker jo povražim, kadar

je ugledam. In otroke! Dovej mi ti, prijatelj, kakšna naj bo
delavica drvinca? Inam se ti hčrke, v Gudske solo hodijo, pa
jim kupijo ona z mojim težkim, keravim denarjem klobuke kakov
kakim gospodičnam. Najhu so, koliko je dvanajst, trinajst
let, pa se papirijo in naj ihu jo kakor žabe s tistimi podčimni krili
in belimi slanniki. Ko to me jui in zato jih preteparam. Inam
prav, mu odgovorim, kam pa sedaj? - Grem hit, grem k drugim
ženkam, ki so boljše od moje slavnice! Brez posredava se, mraje na-
prej, na tisti sreča drugega človeka, mu pripoveduje, kako je pre-
gnal v tedi noči leno in otroke in kako jo zopet prav. Tudi
tisti neznani človek mu odgovarja z refrenom, ki so ga podile mu-
fa usta: Inam prav, tebi! - Ne zanimam se več za človeka, ki
prodaja svoje lastnosti na cestah, hodi pit v barmice in v žganjar-
ne ter spaj k drugim ženkam; kruti vsakdo, komu se je ro-
dila iz samohotnja trpkov slavnost, je živ pokopan v slojem
grehu in nezadovoljstvu.

Tie barmice so polne tekerjnih pijancev, ki zanicu-
jejo žene in otroke, ker so polni vina in umobolui. Klani so, ker
ne znajo misliti v bodočnost, ki je zanje veloka krogla in treba
bo jih bilo pobesiti na drevesa, čeprav pravzaprav pravilno s svojimi
ženami, kateri izkoristajo. - To je močvaje, ki se stopnjuje vedno
više in više, dokler se nekadnje ose ne razblini v veliko ničlo,
ki jo pojmuje nevidna in skrivnostna. In pot se ne vleče, ker
so strahote druga od druge v tako kratkih razdaljah, da jih
vidijo slepci. Lena pa je mati, ki jo zamocila osem otrok. Sama
je ničvedna, ker je to spoznal njen mož, ki je v njenih dejanjih
spoznal njeno davno pretoklost življenja. Redila mu je otroke, ki
mu niso podobni. Vežni, suhi, blede, jetični, iz pijanstva pojuni, rahli
kakor poljske rastline, pokopani. Samo enkrat je pretoktal nji-
hove obraze in pregledal svoje meso. In tedaj je odšel, lixal, nič-
vedne natakavice, klel in razgrajal, razlival po miazah čuro
iz belo vino in tisto noč je prodal svo, zapil klobuk in smrel.
Se je hodil nasej, samo mimogrede pogledal na levo, pa ni več
čutil prejšnjega silnega kopnenja. Ona pa ni jokala, jih ni pe-
stovala in božala, jih ni klela. Načela jim je skrivde in prebdele
krute noči, njen kamen v pruh ni jokal, se ni krčil in razteral,
bilo ji je vseeno: naj živijo tja v dan ali pa poginejo v črni noči!

Nikdar lepe besede s hrepencihi materinih ust, nitejer se ni raz-
legla iz stroške duše ona pokojna, hladna večerna pesem.

Tako sovražijo drug drugega, med njimi ni
vezi in bratskega počutja, prodani so zganju in osinele ustni-
ce grabijo v mislih za zelena steklenico, ki jo nosi po noči tedi
oču k svojim žejnim, izsesanim ustnicam. -

(Nadaljevanje sledi.)

Hudinijski: Utrinek.

Življenje - jerna kača vlak:
sopiham in teško diham -
vlečem. -

Jak nisem večer!
In ti in jak, oba
raapadla bova v vlak.

Povsod je mрак, povsod je strah
in jak skozi noč dvoim sopihajoči...

Kdo me ustavi li!
Ta noč, ta mrak?
Življenje, strah?
Dvoim - bečim - za sabo
jerno pito: dim! ...

France Borštnik: Porodila nas je...

Porodila nas je ljubezen in ljubezen je naša Mati.
Naša mladost ni brez cvetke
in naše nebo ne brez zvezd.

Nikjer ni najti sreča, ki ne bi ljubilo.
Nismo dovolj varni na svojem potu,
da bi lahko pluli neoboroženi.

Zapeljiv počitek nam predružači ugoden
veter, da nas nagiba sem ter tje kakor bilko.

Ah, veselje v deveto deželo nas ubija bolj
ko žalost.

Čredita se dan in noč ali mladost
odplove in ni je več zopet; za seboj prusti
spomine.

Ljubezen ne mine...

V prazne prostore nagromadimo kufe pož.
Med hojo iz spomladi v zlato jesen skončamo
ure na pristavi.

Naše želje so lakomne, da preblijemo obup.
Na svojih strastnih potih zapraoljamo trenutke
za trenutki.

Ljubice sestre, dragi prijatelji!

Mati Zemlja nas pogreza.

Iz godbe ljubezni naj ne ovenijo čuda.

Nikoli ne bomo dosegali očeta.

Ljubezen je Mati oseh pre...

V. K. Celje: Italijanski motiv.

Temne ciprese stoje
kakor zamolkel zook
ob hiši.

Na obzorju v dalji
irginjajo gore
v sivi luči oblakov.
In dež, dež v neskončnost...

O, kaj se je pravilo prepetaje
iz srca
in je v ustih obnemelo - ?...

Naslomila bi se na nič
in jokala, jokala
vanj svoje solze!

O dragi, z njimi bi ti
močila srce!...

Josko Kroselj: Dobri ljudje.

V dnevih tegobe in mlade razdvojenosti celo
večkrat podvomim o dobrih ljudeh. To so samo trenutki. Vsek
človek jih ima; pri slehernem se oglasijo in ga omamljajo.

tudi jaz jih imam in tedaj doominam o dobrih ljudeh.

Pa, so tam v življenju, so tam v moji teplejši, tam v eni sami odločitvi, v enem samem zatvorenju. - Pa kaj bi si doomil o tem, čemu bi potvarjal resnico, čemu bi si si nadeval krivko!

Se so dobri ljudje na svetu, ki so ti dragi in ljubi in te štejejo med člane svoje družine - Tudi ti, naš cenzor in kritike verujš vanje in mi bsi morda odpustil, če sem stopil sicer malo v stran in sem se ves začudil, ko sem zagledal ljudi vse prepletkane in pobarvane in po jim začeli obrati v soncu. Praviš, da ima kaj lep obraz - Boga mi, ti ljudje ga imajo. Saj no, ijo ničesar od tebe - samo dušo jim daj in pa svoje srce. Kaj telo - telo naj živi svoje posebno življenje - Ne, ljudje so pobi, o tem niti jaz tako globoko ne verujem. Tudi ti ne verujš, če si ti odločit in imaš odprte oči in ne sedi samo za pultom in pišeš pasne programe, poročila in kritike in izjavljai, da so postale naše duše prazne in dolgočarne. Komur je dolg čas - naj leže o posteljo in naj prespi življenje - Tako se bova še najbolje pobotula.

Gospa Marija mi je dobra kakor mati. Pri njih sem doma. In ko pridem, se mi obesajo na vse strani, stiri mladi, ubecelični fantje in gospa Marija se lepo smehlja in ponavlja vsa vesela: a ste prišli - in mi ponuja stol. Pod večer se vne njen mladi mož in se skloni nad njen mladi, sveži obraz in jo poljubi na usta, na lepe, modre oči - Gledam in čutim: kako lepo je biti mladi, življenja polni in željan in imeti lepo, mlado, ljubečo ženo, ki ti je vsa odana in verna in tepi in dela zate in

imeti se otroke, je stroke in se prii v petine življenja in ži-
veti, živeti, živeti -

Gospa Marija nam pogrne mizo in nam prinese črno
kavo, dobro, močno črno kavo. Fran seže v žep in izvleče šop
boljših cigaret. In tako nara mine večer -

Lepi so, lepi so porbinski večeri. Mlada žena
ima opravilo pri štedilniku, pripravlja večerjo. Mož se je
vnil iz službe in sedi pri mizi in bere dnevnik. Tu in tam
mu oboise oči na ženi in nekaj toplega, vročega mu zapolje
po vsem telesu - In pristopi žena in položi svojo belo roko na
njegove prsi - mož pa vže glavo vznak in si aritu v oči.

In žena vpraša: kaj bova večerjala - Mož pa odgovarja: nekaj
pač napravi, da ne boš imela preveč dela. - Ne, Fran, kaj bi
ti rajši imel - jo mi povej -

Mož jo objame čez pas in si jo posadi v naročje:
Marija, kako si moja - Glej Marija - glej, Marija, kako lep,
kako lep je najin večer - In ljubezen najina živi, živi,
živi - No, Fran, kaj bova večerjala? Kavo, Marija. In
otroci so večerjali? Le spe.

Fran vstane in gre v spalnico k svoji deci - In
Marija že za njim - pa da jih ne zbudiš - Čez trenutek
se june in v naročju mu drhti najmlajše dete - lepa,
lepa Božica Marija - pa zajoče - Zakaj si jo pa zbudil?

Tu bo pri meni, pri meni najina mala Božica,
najin drobni angelček.

Božica, kako imaš rada mamico? Svoje najinih
ročic se ji oklene krog vratu. Na, mami pa so lepi, rdeči

nageljni - Marija ljubi rože - Solzna megla je legla na nje-
ne oči - Samo ona ji besedica, ki jo more reči - Fran - in
čez trenutek - kako si dobro. Tako življenje v sladko, le-
po noč.

Sedimo pri mizi in pijemo črno kavo in kadimo
boljše cigarete in se pogovarjamo pozno v noč - In vsem
je lepo - in ko odhajam. Fran in Marija: ko vam to
slabo le pridite - Pri nas ste vedno doma.

Lepo je biti ženi mož - in otrokom oče - in imeti
dom, lep, vreden dom in rože na oknih - Ženina duša
dihava in njih in vse vonja po življenju, po mlademu, glo-
bokem življenju, po žrtvovanju in molitvi.

Poleg vseh hinaških in podlih ljudi, ki te ima-
jo za klapca, če te čutijo, da premorejo samo en dinar
več ko ti, je še polno dobrih ljudi, ki so mi odprli
svoj dom in me stepejo zdaj med člano svoje dru-
žine.

Edvard Kocbek: Slovniku.

(Seklamacija na Krek-Slovnikovi akademiji v
marib. bogoslovju 29. XI. 1925.).

Odprli so nam vrata bronasta v naš Pantion,
da vidimo in slišimo moža in njegovo krepost,
ki davno je umrl, a večno nam živi v spominu,
da cvetje in zelenje in srce mu zopet podarimo.

Odgnjen in svetel od luči naše Tvoj je spomenik:

Mi zremo v njem Pastirja lepih dni,
ko pasel je naš narod, velike naš Socenik.
Mi zremo v njem Piroka stegujenih dlani,
ki našim & vidčevim rokam & podobenosti njejamu lik.

Mi zremo v njem očeta ljudstva našega
in solnčno lice dobrega pastirja,
apostola slovenske knjige in slovenstva,
mi zremo narod v njem in njega v narodu.

Odgnjen in svetel od luči naše je Tvoj kip:

Postava Tvoja je ponosnomina, kamenta
in lice Tvoje in dlani, so iz blestečega zlata,
ves Tvoj pogled - slovenska misel vekovita,

a srce Tvoje - srce je ostalo sveže, naše,
da tepi v topljenju večnem in v krvavi boli brata.

Tvoj kip je večne harmonije spomenik,
slovenske vere in moči in zdravja.

Zato nam nove dobe bude naj glasnik,
ki z božjega naročja nas pozdravlja:

O, bratje, čas je tu, da slečimo pogrebne toge,
prišel je čas, da nam zamé na ustnik žalostinka.
Zdaj naj vzcveti nam v srcu pesem bojna,
v desnici upanje, v levici vera, v srcu pa ljubezen.

Naj viska Tvoj spomin med nami,
naj druži nas v objem goreč,
da bomo bratje, bratje v veri eni,
da bomo kres slovenski, do neba plantec! —

R A Z L E D I

Jan Bogumil Sedivý: „Mir ljudem na zemlji!“

Čubostou in siromastva je Devica rodila Dete. Tudi se ko je iz tega Deteta vrasel mox in Učenik, ni imel kam položiti svoje glave. Njegova duša pa je tako bogata, da spajajo milijoni že tisočletja iz nje ljubexen, požrtvovalnost, pravičnost, resnico, ljubnost in pomiljenje. Prek njih ni življenja, temveč samo životane nje. Vemo, da mora biti v naših prah prostor za vsako in za vse te velike božje ljubexni. Radi tega jih spajamo v jubrano celoto da pri vamo in pa tudi praxirjamo mir božji, ki ga ne more dati ves svet, temveč samo le neprimerno bogata duša najsiromastnejšega Deteta. Rojstvo bellehemskega Deteta je osvobodilo človeške večno nemirne dušo suženjstva strastem in telesu ter jim dalo sveti mir božji. Zato prepjevajo slavo Boga na visavah.

Za vse ljudi se je rodilo to Dete. Izkrovavelo je na križu da zavlada na svetu mir božji in da ljudje in narodi postanejo med seboj bratje in sestrc. Germani in Romani so skušali presničiti to sporočo. A preveč je bilo v njih sebičnosti, premalo pa ljubexni, xlasti do mehkih, najbolj ljubexni polnih, pa tudi najbolj ljubexni potrebnih Slovanov. Zato zapad ni obogatel niti samega sebe s to bogato dedšino, temveč je doživel, da so se velike množice od tujele Detetu. Obupu nad pamim seboj in nad vsemi plodovi svojega zgodovinskega pravvoja teptajo v blato svojo krščansko tradicijo in iščejo svojim dušam zdravila pri R. Tagoreu in drugih poganskih vzhodnih duševnih velikanih. Kot pa kataji ves preteklost svojega naroda in hoče nekaj zgraditi na rakva liuh vseh tistih dobrih in jorkih temeljev, ki so nam jih zapu stili predniki, da zida zgradbo na pesek in ustvarja zmesnjavo.

Od Slovanov svet pričakuje miru božjega vsem ljudem na zemlji. Dolžnost v Kristu prerajenih Slovencev in Čehov je, da izbrisejo iz slovanske tradicije medsebojno mrinjo, ki so jim jo vcepili tuji. Dvigati in poživiti treba med pravoslavnimi kristjani

nikovo eminentno kršč. tradicijo. Kakor Janez Krstnik je Previdnost odločila Slovence in lekom nalogo, da vodijo množice k krstu in da ga pokarajo s pestom kakor noben drug peorok. Vsak partnemu človeku prirajeno srčnost naj obliži vzhodnoslovanska skromnost, preveliko vzhodnoslovansko pomirnost in nepodjetnost naj izpolni za padnoslovanska energija, kar ste zakrivali reslega in porastvo, naj iz ravnata edinost in ljubezen.

Ko se bomo v veti noči poklonili novorojenemu detetu in mu kot zlato kadilo in miro darovali vse svoje življenje, tedaj se ne bo več vračali mimo Heroda, ki bi nas okupil s sovraštvom in umoril. Dete v naših srcih. Zapeli bomo z angeli in zavričkali svetloščno slavo Bogu na visavah, ker bratje bodo Slovence Hrvat, Srb, Jugan, Čeh in Slovák, Rus, Rusin in Poljak. Kakor Janez Evánge-list se bodo ogreli na vsajem prcu, slavili poroko vzhodnoslovanskega prca in zapadnoslovanskega rakuma ter kot moderni apostoli ljubecni pri pravljali v pristanu Petrove skale mir poiji vsem ljudem, ki so dobre volje. Viteri ljubecni, z nami k betlehemskemu Detetu!

- t. - O naši pesmi.

Ne da bi hotel popravljati prijatelja Gošteleta. Prav je povedal, jaz govorim le o pesmi, ki jo pojemo mi, doma in drugod, lasti kadar se snidemo. Ali pa sploh obstoja še naša pesem? - Bil sem v Štění, bil v Hamniku in pri sv. Klimentu. Bil sem in razmišljal o naši pesmi... Ali je prišla iz nas pesem, ki bi bila res naša? Nikče ne bo potreba naši narodni pesmi privično lepoto. Tudi tuje je namah velja bi. Tu mi slovenski fantje, smo jo tudi peli. A peli smo zgolj erotične. Haj, ko bi naš kdo po pesmi sočlil z Avrem nato pohorčenci in filistey. Ničem, bratje! Tudi za pobožnost in neumno stanceljivost mi ni. A rečem, da bi naša pesem morala biti drugačna. Haj ni pesem inaz tega, česar nam je srce polno? Naša pesem bo ona pesem, ki bomo vanjo položili mladostno sojo moč, vero, ljubezen - vse kar klijé in bosti v nas. Tu to pesmi je ni. Upam pa, da bi nastala. Potrebno tako pesmi je svidelala pred leti re O.P. Trdala je Celovški pesmarico: pesmi moči, volje, mladosti - a naše niso bile, kerke slovaške po večini. Spredno sepe, po našo pmerjenc - a naše te pesmi, slovenske niso - v tem je neuspeh. Neumna mladina je odhrnila starodavno pesmi Landeknechtov. Mi jih nimamo. Ali naj pojemo pesem o stari pravdi? - - -

To je važno vprašanje. Naj veraste pa pesem iz nas!
Ne vem je, kako. A upam, da jo bo Dvoj poklical iz nas. In tes se spet
pnidemo, jo bomo morda peli; pesem hoteuja in življenja našega. Pa tu
di narodne! In kitar naj bo plati in tamburic!
Pozdravljent!

Prijeli smo v oceno: Palček Potep, zamisljiva igra v treh dejanjih,
spisal A. Prijnc, Ljubljana, "Svete vojske", nova serija. Zvezek I.
Ključna ideja za stroške odce v obliki živahnega dejanja in lahko-
tekečega sloga. Zamisljiva je tako, da vzgojiva protialkoholna tendenca
stopi v ozadje, kar daje igri dvojno prednost: Nudi učitelj vsekemu
nepokvarjenemu spen in obenem doseže tem gotovij svoj namen.
Tendar pa je imel avtor morda premalo umetniškega smotra pri
sestavi.

Igrico vsekakor vsem najpogostej priporočamo.

J. J.

